

Przegląd Dąbrowski

MAGAZYN MIESZKAŃCÓW MIASTA

Głosujemy!

BUDŻET OBYWATELSKI 2025

KWOTA: 5,8 mln zł

9-17 września 2024r.

32 projekty

BĄDŹ NA BIEŻĄCO, WEJDŹ NA STRONĘ DĄBROWIAN
WWW.DG.PL

ROWEREM PO DĄBROWIE

więcej na
str. 4 i 12

HISTORIA MIESIĄCA

Dąbrowianin blisko największych gwiazd światowego sportu

więcej na
str. 2-3

ZDROWIE

Pierwsza w ZCO nefrektomia radykalna

więcej na
str. 6

KULTURA

Międzynarodowy Festiwal im. Michała Spisaka

więcej na
str. 8-9

Komentarz naczelnego

Piotr Purzyński

Wakacje, wakacje, i nie ma wakacji

Z przyjemnością patrzy się na takie inwestycje. Widziałem basen w Zespole Szkół nr 4 na Łęknicach przed dwoma laty, gdy rozpoczynała się kompleksowa modernizacja całej placówki. Byłem tam przed rokiem, gdy po pracach rozbiórkowych hala basenowa przypominała plan filmu katastroficznego. Wreszcie byłem tam przed kilkoma dniami, by pięknie odnowiony obiekt zobaczyć jeszcze przed otwarciem.

Otwarcie basenu będzie wisienką na torcie wartej ponad 50 mln zł inwestycji. Ogromne pieniądze. Ile dróg w mieście można by za jednym razem za tę kwotę wyremontować.

A przecież to nie koniec. Trwa modernizacja pawilonu Szttygarki i budowa przedszkola przy szkole w Łośniu (w sumie ponad 43 mln zł), niedawno rozpoczęła się modernizacja SP 11 (4,7 mln zł), a przy III LO powstanie nowoczesne boisko z torem przeszkód (3 mln zł). A w kolejce czekają już przecież kolejne inwestycje. Miasto zamówiło dokumentację na modernizację Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 6 w Tucznawie oraz Szkoły Podstawowej nr 7.

Na widok basenu na Łęknicach, o modernizację pływalni w SP nr 13 pytają rodzice uczniów z Manhattanu. Na widok nowoczesnego kompleksu szkolno-przedszkolnego w Błędowie, o remonty dopytują rodzice z innych zielonych dzielnic. Dlatego wraz z nowym rokiem szkolnym życzę wszystkim cierpliwości. Od inwestycji w szkoły nie ma wakacji. Ale też studni bez dna nie da się napełnić wodą, jak basenu na Łęknicach.

Z MIŁOŚCI DO Ż

Sport od zawsze pasjonował Tomasza Karnię, dąbrowianina i wolontariusza, dzięki któremu transparent z napisem „Dąbrowa Górnicza” możemy oglądać na ekranach telewizorów podczas największych sportowych imprez. Tomasz spotyka się na nich ze znanymi gwiazdami sportu.

W 1974 roku podczas piłkarskich mistrzostw świata w Niemczech reprezentacja Polski zajęła trzecie miejsce.

– Wszyscy w okolicy chcieli być piłkarzami. Mnie bardziej pociągało bycie sprawozdawcą sportowym, jak legendarny Jan Ciszewski. Moją największą miłością była piłka nożna, ale w 1976 roku polscy siatkarze zdobyli złoty medal na igrzyskach w Montrealu. Zacząłem wtedy zdradzać piłkę nożną. Bardzo chciałem uprawiać jakiś sport, grałem we wszystko, ale do siatkówki byłem za niski – w tamtych czasach nie było pozycji libero, do piłki zbyt wolny, więc wolałem komentować mecze. Koledzy śmiali się, że „bez Ciszewskiego nie gramy”. Dwa razy ukończyłem maraton. Poznałem przyszłą żonę, która trenowała siat-

kówkę – wspomina Tomasz Karnia.

Są razem od 38 lat. Żona od zawsze wspiera pasję męża. A on obiecał jej, że jeśli kiedyś wystąpi na igrzyskach, będzie tam, by jej kibicować. A jeśli się nie uda, na pewno pojedą na igrzyska zobaczyć polską reprezentację. Zrobili to w 2012 roku w Londynie i tam po raz pierwszy na meczu Polska – Rosja pojawił się transparent z nazwą naszego miasta.

Biało-czerwona Dąbrowa Górnicza

Transparent jest w barwach narodowych, ale ma zupełnie inne wymiary niż standardowa flaga. Tomasz od początku wiedział, że musi się tam znaleźć napis „Dąbrowa Górnicza”. Chciał podkreślić, że to oni, dąbrowianie, są na meczu.

– Urodziłem się w Dąbrowie Górniczej i tutaj chciałem mieszkać. Po studiach pracowałem w Siemianowicach Śląskich, zaproponowano mi tam mieszkanie, ale przypadek sprawił, że miałem możliwość otrzymania mieszkania w Dąbrowie Górniczej. Zatrzęsły mi się kolana z radości i do dzisiaj razem z żoną mieszkamy na jednym z dąbrowskich osiedli – wspomina.

Tomasz od lat 90. prowadził wypożyczalnię kaset wideo w Dąbrowie Górniczej. Miała kilka tysięcy członków. Przyznaje, że do dzisiaj spotyka dawnych klientów, którzy wspominają tamte czasy. Ale to sport zawsze był jego największą pasją.

Transparent zabierał ze sobą na największe imprezy sportowe. Dąbrowa Górnicza na nie-

Foto-przegląd

18 sierpnia w parku Zielona świętowaliśmy urodziny Dąbrowy Górniczej, która 108 lat temu otrzymała prawa miejskie. Uczciliśmy je koncertem Miejskiej Orkiestry Dętej i wykonaniem najpiękniejszych arii operowych i operetkowych. Po koncercie na urodzinowych gości czekał pyszny tort.

foto: Marek Wesołowski

ONY, SPORTU I DĄBROWY

pozornym kawałku materiału zawsze budziła zaciekawienie. – Ludzie z całego świata pytają, o co chodzi i gdzie to jest. Staram się wywieszać transparent tam, gdzie uchwyci go kamera. Pomoga mi w tym mój wolontariacki kolega, dąbrowianin, Rafał Witas. Dostaję później telefony i SMS-y od znajomych, wnuki cieszą się, że dziadek jest gdzieś na stadionie – mówi.

Wolontariacka pasja

Pierwszy raz wolontariuszy pomagających w imprezie sportowej Tomasz zobaczył na igrzyskach w Londynie. – Wszędzie było ich pełno, rozmawiali, informowali kibiców. Od razu pomyślałem: „przecież to moje miejsce” – przyznaje. Starania o to, by zostać wolontariuszem na dużej imprezie sportowej, trzeba rozpocząć co najmniej dwa lata wcześniej. Szukać informacji i czekać, aż rozpocznie się rekrutacja. Na Zimowe Igrzyska Olimpijskie w 2026 r. rekrutacja rusza już we wrześniu tego roku.

TOMASZ MA MNÓSTWO ANEGDOT ZWIĄZANYCH Z NAJWIĘKSZYMI SPORTOWCAMI

Gdy miał się urodzić mój syn, przykładałem autografy do brzucha żony i modliłem się, żeby Polska miała piłkarza, który będzie najlepszy na świecie. Syn nie został piłkarzem, ale dwa miesiące po jego narodzinach urodził się w naszej rodzinie chłopak, którego zostałem ojcem chrzestnym. Pojawił się na świecie dokładnie tego samego dnia, miesiąca i roku co Robert Lewandowski. Opowiedziałem kiedyś panu Robertowi o tym, poprosiłem o autograf dla chrześniaka. Minęło trochę czasu, były Święta Bożego Narodzenia i w telewizji leciał specjalny program z Robertem Lewandowskim. W świątecznej rozmowie pan Robert został zapytany o kontakt z kibicami. Odpowiedział, że kibice są niesamowici i zdarzało się też, że miał spotkania z ludźmi, którzy mówili mu, że ma bliźniaka przeniesionego w czasie. Zapamiętał naszą rozmowę.

Tomasz Karnia (drugi z lewej) na Euro 2016 we Francji

Są wolontariusze, które specjalizują się w konkretnej dyscyplinie, np. w lekkoatletyce.

– Ja jestem „multisportowy”. Staram się być wszędzie, od siatkówki, po hokej, piłkę nożną, lekkoatletykę. Dzięki temu mam do czynienia z największymi gwiazdami sportu na świecie. To jest coś niesamowitego. Ciągle mi mało – mówi Tomasz.

Na wolontariat na mistrzostwa świata w piłce nożnej w Katarze zgłosiło się pół miliona chętnych z całego świata. Spoza Kataru przyjęto tylko cztery tysiące osób. Z Polski była garstka, w tym Tomasz.

– Rekrutacja jest czasochłonna. Najpierw jest kwestionariusz, później rozmowa indywidualna. Ale coraz częściej nie ma rozmowy, tylko trzeba wpasować się w algorytm i odpowiedzieć na pytania zgodnie z kluczem. Czasami przeszkodą może być nawet zbyt doświadczenie. Na igrzyska w Paryżu się nie dostałem. Byłem tam jako kibic razem z żoną i rozmawiałem z ludź-

mi, dla których był to pierwszy wolontariat w życiu. Igrzyska to marzenie doświadczonych wolontariusza i niestety nie udało mi się go spełnić, ale będę próbował – wyznaje.

Czy będę dzisiaj wybrany?

Dla Tomasza najważniejszy jest bezpośredni kontakt z kibicem. Bo funkcji wolontariackich może być wiele: media, antydoping, obsługa widza na stadionie i poza nim, ceremonie meczowe.

– Często mam funkcję przy kontroli antydopingowej. To jest ciekawe, bo mogę być blisko największych gwiazd sportu. Informuję sportowca, że został wybrany, muszę być przy nim cały czas do momentu kontroli. Wchodzę do szatni, gdzie jako kibic nie miałbym wstępu. Jestem ze sportowcem po porażce, po zwycięstwie, przy trudnych rozmowach z trenerem. Eskortowałem na badania największe gwiazdy lekkiej atletyki czy siatkówki. Niektórzy mnie już poznają

i w żartach pytają: „czy będę dzisiaj wybrany?”. Ale gdy tylko dostanę się na obsługę widza, jestem wniebowzięty. Bezpośredni kontakt z kibicami z całego świata to dla mnie motor napędowy.

Tomasz podkreśla, że dla niego to pasja, ale dla młodych wolontariuszy, którzy mają przyszłość zawodową przed sobą, może być to trampolina do kariery.

– Dla młodych ludzi to okazja, aby poznać świat sportu od kuchni. Wiele moich młodszych kolegów i koleżanek, których poznałem kilka lat temu, ma teraz kierownicze stanowiska w świecie sportu. To jest szkoła życia, niesamowita przygoda, która może przybrać nieoczekiwany obrót. Są wolontariaty, na które można dostać się od 16. roku życia. W Lipsku na Euro2024 najstarszy wolontariusz miał 90 lat. W Sosnowcu jest wolontariusz – Józef Krzynówek – który ma 76 lat.

– Ten 90-latek z Lipska wszystkich zarażał swoją energią. Jest

aktualnym mistrzem świata w tenisie stołowym ludzi powyżej 80. roku życia. A Józefa Krzynówka na pewno nie prześcignę w liczbie wolontariatów, on jest wszędzie. Mam 61 lat, czasami inspiruję ludzi w moim wieku. Na Mistrzostwach Świata w hokeju w Ostrawie podszedł do mnie Węgier i powiedział, że dzięki mnie zgłosił się na Igrzyska Europejskie, zaczął się uczyć polskiego. Do dziś jesteśmy kolegami – cieszy się Tomasz. Zazwyczaj wolontariusze sami płacą za dojazd na miejsce imprezy. Nocleg czasami pokrywa organizator. Zdarzało się, że Tomasz spał w luksusowych hotelach, tych samych, w których spali zawodnicy. Stroje wolontariackie często można zabrać ze sobą.

– Mam taką anegdotę, że kiedyś w koszulce z napisem wolontariusz myłem mojej mamie okna. Później wszystkie koleżanki chciały od niej namiary do tego supergościa wolontariusza, który umyje im okna.

Robię to dla wnucząt

Tomasz ma trójkę wnucząt, które z zaciekawieniem słuchają o pasji dziadka. Przywozi im maskotki z imprez.

– Dla nich to ciekawe, że dziadek spotkał piłkarza, którego nazwisko na koszulkach noszą koledzy z klasy – śmieje się. – Oni są jeszcze za mali, żeby ze mną jeździć, ale jeśli miałbym dać młodym ludziom radę, to nie bójcie się, trzeba próbować, to jest szkoła życia. Nie bójcie się rozmów indywidualnych i rekrutacji, to będzie wartościowe doświadczenie. Na rozmowie trzeba być zapamiętanym, mieć w sobie coś z aktora.

Na pytanie, kiedy skończy, Tomasz odpowiada żartobliwie: „Skończę, jak polscy piłkarze zdobędą mistrzostwo świata. Ale jest jeszcze jeden warunek: chciałbym być wolontariuszem na meczu finałowym”.

Aneta Błyszczek

Zapraszamy na Dąbrowską Masę Krytyczną

Kolejna edycja Dąbrowskiej Masy Krytycznej wystartuje w niedzielę 22 września o godzinie 11.00. Zaczynamy pod Pałacem Kultury Zagłębia, skąd przejedziemy 11-kilometrową trasą do parku Zielona. Tam na rowerzystów czekać będzie ciepły poczęstunek.

– Do udziału w wydarzeniu zachęcamy całe rodziny, od najmłodszych do seniorów, jazda na rowerze ma bowiem niebagatelne znaczenie dla zdrowia. Będzie to też znakomita okazja do aktywnego spędzenia „Dnia bez samochodu”, który przypada właśnie 22 września – zachęca Wojciech Juroff, dyrektor Centrum Sportu i Rekreacji w Dąbrowie Górniczej, które tak jak przed rokiem organizuje Dąbrowską Masę Krytyczną we współpracy ze Stowarzyszeniem Rowerowa Dąbrowa. Tegoroczna trasa będzie liczyć 11 km. Spod Pałacu do parku

Zielona rowerzyści pojadą ulicami: Kościuszki, Królowej Jadwigi, aleją Piłsudskiego, Morcinka, aleją Zagłębia Dąbrowskiego, Parkową, Łęknice, ścieżkami rowerowymi wzdłuż zbiornika Pogoria III i dalej ulicami Olszową, Konopnickiej, Korzeniec i Robotniczą. Organizatorzy proszą uczestników, by na miejsce zbiórki przed Pałacem Kultury Zagłębia przybyli co najmniej 20 minut przed startem zaplanowanym na godzinę 11. Dąbrowska Masa Krytyczna to tylko jedno z wielu wydarzeń planowanych na przypadający

między 16 a 22 września Europejski Tydzień Mobilności. W tym czasie zorganizowany zostanie na terenie miasta rajd rowerowy, instruktażowa przejażdżka z seniorami wraz ze Stowarzyszeniem Rowerowa Dąbrowa, gra miejska, bezpieczne przedszkole, XXI Mistrzostwa Polski w Ratownictwie Medycznym, a do Miasteczka Bezpieczeństwa zaprosi mieszkańców Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego. Szczegóły wszystkich wydarzeń będą publikowane z wyprzedzeniem na internetowej stronie miasta dg.pl.

AJL

fol. Marek Wesolowski

Głosuj w budżecie obywatelskim

Wspólnie zmieniamy nasze miasto

We wrześniu mieszkańcy miasta wybiorą projekty, które zostaną zrealizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego. Głosowanie potrwa 9 dni, a w puli są 32 projekty zgłoszone przez mieszkańki i mieszkańców naszego miasta.

Głosowanie rozpoczyna się 9 września w poniedziałek i potrwa do wtorku 17 września. Głosować można wyłącznie elektronicznie za pośrednictwem strony internetowej bo.dg.pl.

Na liście propozycji znajdują się projekty, które odpowiadają na potrzeby różnych grup mieszkanki i mieszkańców. To zadania o charakterze edukacyjnym, sportowym, rekreacyjnym oraz społecznym. Spośród tych propozycji wybierzemy te, których realizacji

chcemy najbardziej. Pula środków tegorocznego budżetu obywatelskiego to 5,8 mln zł.

Jak głosować?

Każdy głosujący mieszkaniec otrzyma „wirtualny portfel”, w którym znajdzie się kwota 5,8 mln zł do rozdysponowania. Wybierając projekt z listy, nasz portfel zostanie uszczuplony o kwotę przypisaną do wybranego projektu. Tak głosować można aż do wyczerpania puli w portfelu. Każdy wy-

brany projekt otrzyma również po jednym punkcie do ogólnego rankingi.

Mieszkańcy, którzy nie mają dostępu do internetu, będą mogli zagłosować w Centrum Aktywności Obywatelskiej przy ul. Sienkiewicza 6 A.

Wszelkich informacji na temat głosowania, jak również poszczególnych projektów, udzielają pracownicy Wydziału Organizacji Pozarządowych i Aktywności Obywatelskiej – tel. 518 270 597; email: bo@dg.pl.

Głosujemy!

BUDŻET OBYWATELSKI 2025

KWOTA: 5,8 mln zł

9-17 września 2024r.

32 projekty

GŁOSUJ ELEKTRONICZNIE
bo.dg.pl

Osobowości

Brązowy Liść Dębu dla dąbrowskiej legendy triathlonu

Tegoroczne zawody Pogoria Open Water były znakomitą okazją do podsumowania kariery i uhonorowania Jerzego Sufranowicza, jednego z najlepszych dąbrowskich sportowców.

Jerzy Sufranowicz startował aż 200 razy w triathlonowych zawodach i aż 143 razy stawał na podium. Był także uczestnikiem sztafety pływackiej, która w 1987 roku na basenie w dąbrowskich Technicznych Zakładach Naukowych ustanowiła rekord, wpisany do Księgi Rekordów Guinnessa, przepływając ponad 600 km. W sierpniu dąbrowianin

oficjalnie zakończył karierę w triathlonie, wygrywając ostatnie zawody. Jak sam podkreśla, nie żegna się jednak ze sportem i planuje starty w zawodach pływackich.

– Jerzy Sufranowicz jest nie tylko mistrzem Polski i wielokrotnym medalistą mistrzostw Polski, ale przede wszystkim zawodnikiem i trenerem, którego dokonania stanowią in-

spirację dla wielu sportowców – podkreślił Marcin Bazylak, prezydent Dąbrowy Górniczej, który wręczył Jerzemu Sufranowiczowi Brązowy Liść Dębu – honorową odznakę przyznawaną w naszym mieście za szczególne osiągnięcia. Gratulujemy sukcesów w triathlonie i życzymy kolejnych w pływaniu.

AJL

fot. Dariusz Nowak

Szansa dla pacjentów z rakiem nerki

Zespół medyczny pod kierunkiem doktora Janusza Sznajdera oraz specjaliści ze Śląskiego Szpitala Urologicznego przeprowadzili z powodzeniem zabieg usunięcia nerki z powodu nowotworu, czyli nefrektomię radykalną.

– Rozszerzamy tym samym nasze możliwości operacyjne, a pacjenci z takim rozpoznaniem otrzymają kompleksowe wsparcie w Dąbrowie Górniczej. Nie będą musieli szukać pomocy w innych ośrodkach – mówi dr Janusz Sznajder, lekarz kierujący oddziałem chirurgii onkologicznej w zagłębiowskiej lecznicy. Rak nerki jest agresywnym nowotworem, często rozwija się skrycie. Czasami pierwszym niepokojącym objawem jest krwiomocz, ale bywa, że takich charakterystycznych objawów nie ma.

– Zdarza się, że guzy nerki wykrywane są przy okazji innych badań diagnostycznych. Tu dla chorego liczy się czas, a dodatkowo dzięki takiemu rozwiązaniu nasza

pozycja jako ośrodka onkologicznego na pewno będzie wyższa – podkreśla dr Janusz Sznajder.

W Polsce rozpoznanie raka nerki każdego roku słyszy ponad pięć tysięcy osób. U części chorych – dzięki wykryciu zmiany we wczesnym stadium – leczenie może być prowadzone radykalnie i zakończyć się przeprowadzeniem zabiegu chirurgicznego.

Przypomnijmy, że Zagłębiowskie Centrum Onkologii zakwalifikowało się do Krajowej Sieci Onkologicznej jako Specjalistyczny Ośrodek Leczenia Onkologicznego drugiego poziomu. Daje to dostęp do udziału w podziale prawie 5,5 mld zł na inwestycje w sprzęt i modernizację szpitala.

AG

AG fot. ZCO

Profilaktyczna mammografia

W Zagłębiowskim Centrum Onkologii można wykonać profilaktyczną mammografię w bardzo dogodnych terminach.

Badanie jest finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia raz na dwa lata dla pań w przedziale wiekowym 45-74 lata. Nie jest konieczne skierowanie, wystarczy zadzwonić do naszej pracowni i umówić się na wizytę.

– Co ważne, do programu „wracają” pacjentki onkologiczne po pięciu latach od zakończenia procesu leczenia. Przeciwwskazaniem nie jest terapia hormonalna u kobiet kontynuujących leczenie uzupełniające – przypomina dr Anna Krzywda, kierująca Zakładem Diagnostyki Obrazowej w Zagłębiowskim Centrum Onkologii.

Rak piersi to najczęściej występujący nowotwór złośliwy u kobiet. Rocznie w Polsce dowiaduje się o nim ok. 20 tysięcy pań. Choroba wcześniej wykryta daje duże szanse na powrót do zdrowia i znacznie lepsze rokowania.

Kontakt do rejestracji w ZCO: 32 621 20 80. AG

Anders z nowym boiskiem i torem przeszkód

Jeśli pogoda nie splota budowniczym figla, jeszcze w tym roku III LO im. Władysława Andersa zyska wielofunkcyjne boisko. Ale to nie wszystko.

Na ogrodzonym i oświetlonym boisku o wymiarach 32x44 m będzie można grać w piłkę nożną i ręczną, siatkówkę i koszykówkę, a także w tenisa.

Co ważne, wszystkie urządzenia – m.in. słupki do siatkówki czy koszykówki – będą demontowalne i montowane w zależności od potrzeb.

– Jak na szkołę o profilu mundurowym przystało, w projekcie zagospodarowania terenu uwzględniliśmy także tor przeszkód, który powsta-

nie wokół boiska, a także plac apelowy oraz pneumatyczną strzelnicę – mówi Rafał Zwoliński, naczelnik Wydziału Inwestycji i Remontów w Urzędzie Miejskim w Dąbrowie Górniczej.

Uzupełnieniem całości będzie mała architektura – ławki, kosze i stojaki na rowery.

Zakres wartej prawie 3 mln inwestycji został jeszcze rozszerzony o wykonanie izolacji fundamentów budynku szkolnego.

PP

fot. Dariusz Nowak

Inwestycje

Rondo z wylanym pierścieniem

Z początkiem sierpnia przebudowa ulicy Staszica wkroczyła w decydującą fazę, czyli w budowę ronda na skrzyżowaniu z ulicami Wojska Polskiego i Starocmentarną. W drugiej połowie września przez rondo można już będzie przejechać w każdym kierunku.

By sprawnie zrealizować tę część prac, 31 lipca wykonawca zamknął wjazd w ulicę Starocmentarną. Z tego powodu w dojeździe do ulicy Starocmentarnej konieczne jest korzystanie z objazdu ulicami: Wojska Polskiego, Królowej Jadwigi, aleją Róż i Braci Mieroszewskich. W odwrotnym kierunku objazdem dojedziemy do ulicy Staszica.

W przedostatnim tygodniu sierpnia wokół ronda drogowcy wylali betonowy pierścień, a na początek września zaplanowali układanie asfaltu na nowym układzie drogowym.

– Planujemy otwarcie ulicy Starocmentarnej w drugiej połowie września. Do tego czasu beton nabierze pełnej wytrzymałości – mówi Zbigniew Kubik, naczelnik Wydziału Inwestycji Drogowych

w Urzędzie Miejskim w Dąbrowie Górniczej.

W trakcie budowy ronda ciąg pieszo-rowerowy, który powstaje wzdłuż części ulicy Wojska Polskiego zostanie doprowadzony do nowo budowanej drogi rowerowej przy ulicy Staszica.

– By uniknąć kolizji z rowerzystami, przebudowane zostanie także zejście na nowy ciąg ze schodów obsługi technologicznej, które z ulicy Wojska Polskiego prowadzą na wiadukt w ciągu DK94 – zapowiada Zbigniew Kubik, naczelnik Wydziału Inwestycji Drogowych w Urzędzie Miejskim w Dąbrowie Górniczej.

Rowerem do parku Hallera

II etap przebudowy ulicy Staszica rozpoczął się w marcu.

foto: Dariusz Nowak

W tym czasie wykonana została stabilizacja podbudowy jezdni, drogowcy ułożyli też nowe krawężniki i dolne masy bitumiczne na ponad 600-metrowym odcinku od ulicy Ziemby do rejonu skrzyżowa-

nia z ulicą Wojska Polskiego. Na tym samym odcinku trwa jeszcze budowa zjazdów, chodnika i drogi rowerowej. Gotowy jest już natomiast asfaltowy odcinek drogi przy garażach, którym rowerzyści

dojeżdżają do parku Hallera. Na wartość ponad 9 mln zł inwestycję miasto pozyskało blisko 4 mln zł dofinansowania z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg na lata 2024-2025.

Piotr Purzyński

R E K L A M A

NEMO PARTY POWRACA

Kolejny sezon NEMO PARTY przed Nami! 21 września spotykamy się ponownie w klubie Aquarium, aby przenieść się w podróż od lat 80' i 90' aż do współczesnych! Bilety są już dostępne na www.nemo-swiatrozrywki.pl i w dziale gastronomiczno - rozrywkowym.

21
WRZEŚNIA

NEMO
PARTY
hity lat 80' 90'
oraz współczesne

WAKACJE W PIGUŁCE ☀️

Podczas tegorocznych wakacji w Nemo, goście mieli okazję uczestniczyć w licznych atrakcjach i wydarzeniach tematycznych. Każdy dzień tygodnia oferował coś wyjątkowego: Pływackie Poniedziałki, Sportowe Wtorki, Aktywne Środy i Animacyjne Piątki przyciągały tłumy. Szczególną atrakcją był wodny tor przeszkód oraz zorganizowane Piana Party. Uroczyste obchody 20-lecia Nemo dodatkowo uświetniły te wakacje. Największym hitem okazały się jednak dmuchane zjeżdżalnie, które zdobyły serca najmłodszych. Nie zabrakło także zajęć aktywizujących, takich jak aqua fitness i gimnastyka dla seniorów, które cieszyły się dużą popularnością - zapraszamy na nie przez cały rok!

CO PRZED NAMI?

- COMIĘSIĘCZNE NEMO PARTY
- GRAND PRIX
- BAL ANDRZEJKOWY
- BAL SYLWESTROWY

Masz pomysł na inną ciekawą imprezę? Skontaktuj się z Nami, a może ją zorganizujemy! Najlepsze pomysły nagrodzimy! dok@nemo-swiatrozrywki.pl

ZIELONE NEMO!

Nemo stawia na zieloną energię! Od lat energię pozyskujemy częściowo z solarów, a od niedawna także z paneli fotowoltaicznych. Przed nami KOGENERACJA!

IV MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL IM. MICHAŁA SPISAKA

Paulina Sochaj – laureatka III nagrody w specjalności obój w 13. Międzynarodowym Konkursie Muzycznym im. Michała Spisaka podczas koncertu finałowego (2021). Artystka wystąpi wraz z Mateuszem Sową (laureatem III nagrody w specjalności klarnet) oraz Kayetanem Cygańskim-Bolskim (laureatem wyróżnienia w specjalności fagot) z towarzyszeniem zespołu Airis String Quartet podczas koncertu „Wokół Konkursu im. Michała Spisaka” (6.10, g. 18:00), współorganizowanym z Katowice Miasto Ogrodów – Instytucją Kultury im. Krystyny Bochenek. Fot. Marek Wesołowski, PKZ

Daniel Schimmer – laureat I nagrody w specjalności róg oraz Amelia Kowalewska – laureatka III nagrody w specjalności trąbka w 14. MKM im. M. Spisaka. Artyści zaprezentują się podczas tegorocznego festiwalu na scenie Sali Kameralnej NOSPR z towarzyszeniem Anny Czaickiej-Jaklewicz – fortepian (2.10, g. 9:30 i 11:00). Fot. Marek Wesołowski, PKZ

Niedawno zakończyły się Letnie Igrzyska Olimpijskie w Paryżu. Igrzyska – największe, najbardziej prestiżowe i eleganckie święto sportu na świecie.

69 lat temu żyjący w Paryżu dąbrowski kompozytor Michał Spisak, wygrał w Monako Międzynarodowy Konkurs na oficjalny Hymn olimpijski. Utwór pt. „Hymn olimpijski na chór mieszany i orkiestrę”, wyłoniony spośród 392 nadesłanych z całego świata partytur otrzymał Grand Prix i uroczystie otwierał VII Zimowe Igrzyska Olimpijskie w Cortina d’Ampezzo oraz XVI Olimpiadę w Melbourne w 1956.

CZWARTY KRZYŻYK

Michał Spisak (1914–1965) przyszedł na świat 110 lat temu, u progu wybuchu I wojny światowej, w przemysłowej Dąbrowie Górniczej – na zachodnim krańcu ówczesnego rosyjskiego imperium. Przez całe życie borykał się problemami finansowymi i z niepełnosprawnością. Kiedy umierał w 1965, był już kompozytorem odnoszącym międzynarodowe sukcesy. To nie scenariusz hollywoodzkiego filmu, a prawdziwa historia życia polskiego neoklasyka. Jak tego dokonał? Jego matka, Władysława, prowadziła małą pralnię. Ojciec, Gustaw, był niepiśmiennym bednarzem. Na akcie chrztu Michała podpisał się trzema krzyżykami. W wieku 4 lat chłopiec padł ofiarą epidemii choroby Heinego-Medina. Otarł się o śmierć i przestał chodzić. W mieście oczekującym spraw-

nych ludzi do pracy w przemyśle stał się dzieckiem bez przyszłości, na którym można było postawić czwarty krzyżyk...

A jednak...

BLISCY LUDZIE

Nie jest dziełem przypadku, że artysta pokonał karkołomną drogę prowadzącą z trudnej codzienności ówczesnej Dąbrowy Górniczej do świata paryskiej bohemy artystycznej i światowych scen muzycznych.

Rodzina: pierwszą kluczową postacią była matka. Dzięki nadludzkiej determinacji zdołała wyrwać syna z ciężkiej niepełnosprawności i odseparować od alkoholizmu ojca. Najpierw operacje u wybitnego krakowskiego chirurga, przywracające chłopcu umiejętność chodzenia z pomocą kuli. Następnie wiara we wrażliwość muzyczną dziecka i decyzja o wysłaniu syna do rodziny do Warszawy na naukę w szkole muzycznej. Mimo późniejszego oddalenia, Spisak był silnie związany z rodziną – z siostrą Kazimierą i matką wspierali się wzajemnie do końca swych dni.

Katowicka „Konserwa”: w 1930, w wieku 16 lat, Spisak został adeptem nowo otwartego Śląskiego Konserwatorium Muzycznego. Tu spotkał rówieśników, a przede wszystkim świetną i otwartą kadrę

DZIĘKI HAFTOM RZECZY

Dąbrowski Inkubator Przedsiębiorczości to nie tylko miejsce dla przedsiębiorców z regionu, ale także organizator konkursów, które dają szansę na rozwój. O swoim udziale w konkursie „Twój Model Biznesowy” opowiada Anna Dziechciarz, zwyciężczyni czwartej edycji, właścicielka firmy niebyle.store.

Katarzyna Pawłowska: Co zainspirowało cię do stworzenia kolekcji ubrań upcyklingowych?

Anna Dziechciarz: – Do rozpoczęcia przygody z upcyklingiem zainspirowała mnie przede wszystkim potrzeba wykreowania czegoś z rzeczy, które kiedyś kupiłam, ale okazywało się, że mają jakieś wady. Były to rzeczy, które trafiały na półeczkę „coś z was kiedyś zrobię, szkoda mi wyrzucić”. Jako osoba, która od lat zajmuje się wprowadzaniem do obiegu rzeczy z drugiej ręki, przez długi czas zastanawiałam się, jak jeszcze bardziej mogę wykorzystać odpad tekstylny, który posiadam i działać w sposób bardziej zrównoważony i przyjazny dla środowiska. Moje podejście do mody i ekologii zakłada, że mamy już wszystko i należy zmaksymalizować wykorzystanie wyprodukowanych już ubrań. Nie ma też co ukrywać, że drugi obieg i upcykling to jedno z najmocniejszych trendów w modzie coraz bardziej widoczne na szeroką skalę. Osobiście bardzo interesuje mnie moda odpowiedzialna. Historie ludzi, którzy tworzyli torebki z żagli lub banerów reklamowych na pewno również przyczyniły się do mojej decyzji o wejściu w branżę upcyklingu.

Dlaczego zdecydowałaś się na udział w konkursie „Twój Model Biznesowy”

– Początkowo chciałam spotkać się z jakąś informacją zwrotną na temat mojego pomysłu. Bardzo chciałam poznać zdanie osób, które „siedzą” w biznesie na temat moich założeń.

To była też świetna okazja, żeby pod kątem profesjonalistów stworzyć model biznesowy i przyjrzeć się, czy mój plan ma rację bytu i będzie ekonomicznie opłacalny. Przypadkowo dowiedziałam się o konkursie i prawdę mówiąc bardzo spontanicznie podjęłam decyzję o wysłaniu zgłoszenia.

Jakie znaczenie miało dla Ciebie wsparcie i szkolenia organizowane podczas konkursu?

– Były dla mnie niezwykle istotne. Szkolenia były totalnie inspirujące, a przede wszystkim pozwoliły mi wyjść z mojej strefy komfortu i wystąpić publicznie, co było dla mnie wielkim wyzwaniem.

Jakie wyzwania napotkałaś podczas rozwijania swojego biznesu i jak udało się je pokonać?

– Dużym wyzwaniem w mojej działalności są zmienne trendy oraz konkurencja. Planując pierwotnie kolekcje upcyklingowe opierałam się na innych elementach garderoby. Zaczynałam od upcyklingu katan i marynarek. Metodą prób i błędów tworzyłam nowe projekty i obserwowałam reakcje i zainteresowanie w social mediach.

Finalnie postanowiłam skupić się na haftowaniu na ubra-

niach z drugiej ręki, co okazało się strzałem w dziesiątkę i wypełniło niszę, która jeszcze nie była zagospodarowana.

Jakie są twoje dalsze plany rozwoju dla niebyle.store po wygranej w konkursie?

– Przede wszystkim planuję skupić się na haftach. Rzeczy, które tworzę, pierwotnie posiadały zazwyczaj pewne wady (np. dziurki, plamy). Dzięki haftom rzeczy, które mogłyby już być uznane za odpad, zyskują nowe życie. Dodatkowo, pozwalają mi się rozwijać kreatywnie, bo każdą rzecz projektuję samodzielnie.

Poza tym prowadzę rozmowy w zakresie współpracy z inną marką, która zajmuje się tworzeniem upcyklingowych ubrań w zakresie zdobienia ich rzeczy haftami.

Wdrażam też możliwość oddawania przez klientów do mnie rzeczy z defektami i nadawania np. ich ulubionym jeansom – które lata świetności mają już za sobą – nowego wcielenia.

Masz jakieś rady dla przyszłych uczestników konkursu?

– Chyba tylko jedną: nie bać się i wysłać zgłoszenia! Warto próbować! Nawet jeśli nie wygramy konkursu, to w moim przekonaniu warto zasięgnąć opinii osób, które w sposób profesjonalny będą w stanie wypowiedzieć się na temat naszych wizji, a często również doradzą, jak zrobić to mądrze.

Zwycięzcy konkursu

„Model biznesowy dla Dąbrowy”, bo tak pierwotnie nazywał się konkurs, pierwszą odsłonę miał w 2019 roku. Zwyciężczynią została Marta Holi, która prowadzi centrum zdrowia i relaksu Holisfera. To miejsce, gdzie świadczone są usługi fizjoterapeutyczne, prowadzone są zajęcia jogi i relaksacyjne, a także szkolenia dotyczące naturalnych sposobów ochrony zdrowia.

W II edycji konkursu wygrał Igor Woźnica, który pod nazwą Nieźle pogięte produkuje loftowe meble oraz akcesoria dekoracyjne. W trzeciej edycji zwyciężyły Katarzyna Granda i Paulina Granda, właścicielki kawiarni z salą zabaw BOHOMAZ.

W czwartej edycji triumfowała Anna Dziechciarz i jej sklep niebyle.store z pomysłem na stworzenie kolekcji ubrań upcyklingowych VINTAGE SHOP. Zwyciężczyni prowadzi sklep z wysokiej jakości wyselekcjonowaną używaną odzieżą. W konkursie zaproponowała rozwinięcie działalności o przerabianie i personalizowanie ubrań, a z tekstylnych odpadów wykonywanie dodatków – gumek czy opasek.

ZYSKUJĄ DRUGIE ŻYCIE

REKLAMA

Piąta edycja konkursu

Na początku września zostanie ogłoszona piąta już edycja konkursu Twój Model Biznesowy.

– To propozycja dla osób, które mają dobrze przemyślany pomysł na biznes i zaplanowane działania, jak wprowadzić go w życie. Jego celem jest rozwój przedsiębiorczości w mieście. Zgłaszać mogą się małe i mikroprzedsiębiorstwa, a także spółki prawa handlowego, prowadzące działalność nie dłużej niż 5 lat, które chcą wdrożyć w swojej firmie nowy model, produkt lub usługę – mówi Mateusz Maik, dyrektor Dąbrowskiego Inkubatora Przedsiębiorczości

Konkurs jest podzielony na kilka etapów. Pierwszym jest szkolenie online z zakresu tworzenia modeli biznesowych, następnie uczestnicy przygotowują i przesyłają wnioski konkursowe. Najlepsze pomysły przechodzą do drugiego etapu, w którym na przedsiębiorców czekają warsztaty z prezentowania pomysłów biznesowych. Konkurs kończy się finałem w Pałacu Kultury Zagłębia, gdzie przed publicznością uczestnicy prezentują modele biznesowe. Finałiści otrzymują nagrody finansowe, a także nagrody rzeczowe od sponsorów. Po zakończeniu konkursu, laureaci będą musieli w ciągu trzech miesięcy wdrożyć zaprezentowany model i prowadzić biznes minimum przez rok.

Szczegółowe informacje, wnioski konkursowe i regulamin można znaleźć na stronie: www.inkubator-dabrowa.pl/model

Nowy Hyundai SANTA FE. Otwórz się na więcej i przetestuj.

od **1028 zł/m-c netto** w wynajmie długoterminowym dla firm

Hyundai pracuje nad osiągnięciem neutralności węglowej do 2045 roku.

Hyundai Szymański Autoryzowany Dealer
ul. 11-go listopada 31 Dąbrowa Górnicza
Tel.: 32 261 99 90
e-mail: salon@hyundai-szymanski.pl

5-letnia Gwarancja Bez Limitu Kilometrów Hyundai i 8-letnia gwarancja na akumulator wysokiego napięcia (ograniczona przebiegiem 160 000 km) dotyczą jedynie tych samochodów Hyundai, które były sprzedane Klientowi końcowemu przez Autoryzowanego Dealera Hyundai na warunkach opisanych w książce gwarancyjnej. Szczegóły dot. programu gwarancyjnego, w tym wyłączeń gwarancji, dostępne są u Autoryzowanych Dealerów Hyundai. Sprawdź zużycie paliwa i emisję CO₂ na www.hyundai.com/pl. Wskazane elementy są dostępne w zależności od wersji wyposażenia.

Samochód prezentowany w reklamie to Hyundai SANTA FE 1.6 T-GDI HEV 6AT 4WD (215KM) Calligraphy o zużyciu paliwa 6,9–7,3 l/100 km oraz emisji CO₂ 156-166 g/km (WLTP) średnio we wszystkich fazach. Poszczególne elementy wyposażenia mogą się różnić w zależności od wersji. 5-letnia Gwarancja Bez Limitu Kilometrów Hyundai i 8-letnia gwarancja na akumulator wysokiego napięcia (ograniczona przebiegiem 160 000 km) dotyczą jedynie tych samochodów Hyundai, które były sprzedane Klientowi końcowemu przez Autoryzowanego Dealera Hyundai na warunkach opisanych w książce gwarancyjnej. Wysokość raty leasingowej jest uzależniona od ostatecznej specyfikacji zamówienia, kwoty opłaty własnej, okresu leasingu, stawki WIBOR 1M, wartości wykupu i innych parametrów określonych w umowie leasingu zawieranej z mLeasing Sp. z o.o. Warszawa ul. Prosta 18, KRS 0000090905, NIP 526 02 12 925, Regon 012527809, BDO 000486584, o kapitale zakładowym 6 121 500 PLN, adres e-mail: info@mleasing.pl. Zawarcie umowy uzależnione jest od posiadania zdolności kredytowej leasingobiorcy. Propozycja nie stanowi oferty w rozumieniu ustawy Kodeks cywilny i jest adresowana wyłącznie do przedsiębiorców. Szczegółowe informacje dotyczące oferty oraz wyposażenia dodatkowego i akcesoriów, a także programu gwarancyjnego w tym wyłączeń gwarancji są dostępne u Autoryzowanych Dealerów Hyundai.

Inwestycje

Basen piękny jak marzenie

Ze zmodernizowanego basenu w Zespole Szkół nr 4 wkrótce znów będą mogli korzystać uczniowie i mieszkańcy. Po trwających właśnie próbach szczelności pływalnia przejdzie jeszcze certyfikację systemu filtracji wody.

Remont basenu i hali basenowej to ostatni element kompleksowej modernizacji, którą przeszła szkoła na Łęknicach. Prace w tym miejscu trwały dłużej niż początkowo planowano, bo w trakcie robót rozbiórkowych uwidoczniły się uszkodzenia konstrukcji żelbetowej niecki basenowej i stalowego zadaszenia hali basenowej. Za-

kres inwestycji trzeba była więc zwiększyć o dodatkowe roboty naprawcze.

To już jednak wspomnienie. Dziś basen wraz z całym zapleczem – widownią, szatniami i natryskami – prezentuje się jak nowy. Hala zyskała instalację nawiewno-wywiewną oraz tłumiące hałas ekrany. Sercem basenu, niewidocz-

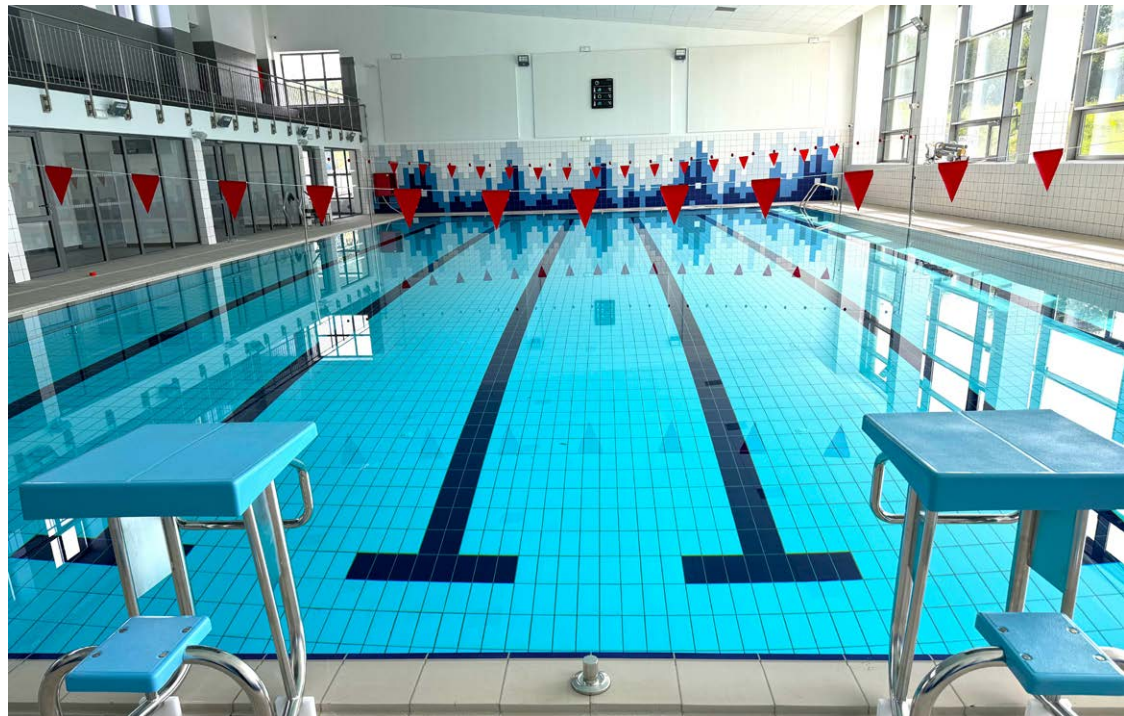
nym na co dzień, jest technologia wody basenowej. – Dzięki niej woda w basenie jest non stop przepompowywana i oczyszczana między basenem a zbiornikiem wyrównawczym znajdującym się w piwnicy – mówi Mateusz Gawron z firmy Częstobud, która modernizowała szkołę na Łęknicach.

Składający się aż z ośmiu segmentów i charakterystycznej rotundy Zespół Szkół nr 4 zyskał m.in. nowe instalacje, stolarkę okienną oraz ocieplenie. Wyremontowana została sala gimnastyczna i część przedszkolna, w której dodatkowo działa już filia miejskiego żłobka. Nowiutkie są także kuchnia i jadalnia, któ-

re lada moment zaczną służyć uczniom.

Na inwestycję tę, której łączna wartość to ponad 50 mln zł, miasto pozyskało 16,6 mln zł dofinansowania ze środków Unii Europejskiej, a także 2,2 mln zł z budżetu państwa w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych.

PP

fol. Piotr Purzyński

Komunikacja

Żółte rowery do wypożyczania

Z początkiem sierpnia Dąbrowa Górnicza dołączyła do największego w Polsce systemu roweru miejskiego. Posiadacze biletów okresowych ZTM z Metroroweru mogą korzystać każdego dnia bez dodatkowych opłat przez 60 minut.

Uruchomiony przez Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolię i firmę Nextbike system obejmuje 31 gmin, prawie 1000 stacji i 7000 rowerów. W Dąbrowie Górniczej na system Metroroweru składa się 40 stacji i 358 rowerów. Prezydent Marcin Bazylak podkreśla, że uruchomienie Metroroweru w Dąbrowie Górniczej nastąpiło w momencie, gdy w mieście zakończyły się ważne inwestycje: wzdłuż głównej osi powstały ciągi pieszo-rowerowe i droga rowerowa. Wkrótce droga rowerowa będzie także łączyć

Strzemieszyce z parkiem Hallera.

– Będziemy rozwijać sieć dróg rowerowych w mieście, tak by lokowanie stacji Metroroweru w przyszłości było możliwe także w bardziej odległych od Śródmieścia dzielnicach – podkreśla Marcin Bazylak.

– Rower w GZM traktujemy jak równoprawny środek transportu. Nasze rowery mają te same barwy, co autobusy i to nie jest przypadek. Nie traktujemy metroroweru jako pojazdu rekreacyjnego, chociaż i w tej roli sprawdzi się doskonale. To równoprawny element zrównowa-

żonego transportu miejskiego, obok tramwaju, autobusu i trolejbusu – mówi Kazimierz Karolczak, przewodniczący zarządu Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii.

Dlatego posiadacze biletów okresowych mogą korzystać z Metroroweru bez dodatkowych opłat przez 60 minut dziennie. W tym celu aplikację „Metrorower” trzeba zintegrować z aplikacją „Transport GZM”.

Ze szczegółowym instruktażem oraz cennikiem korzystania z Metroroweru można zapoznać się na stronie www.metrorower.transportgzm.pl.

PP

fol. Marek Wesolowski

Pamięć o przeszłości

Synagoga w Dąbrowie Górniczej

Widok ulicy z okresu II wojny światowej/Archiwum Państwowe w Katowicach

Budowę głównej dąbrowskiej synagogi rozpoczęto w 1912 r., a zakończono w 1916 r., kiedy ludność żydowska stanowiła około 15 proc. ogółu mieszkańców osady.

Ludność żydowska zamieszkująca Dąbrowę należała do żydowskiej gminy wyznaniowej w Będzinie aż do 1910 r., gdy utworzono samodzielny okręg bóżniczy. Niemniej dąbrowscy Żydzi mieli prawo do korzystania z Wielkiej Synagogi tego miasta jeszcze do 1916 r. Pierwszym rabinem w Dąbrowie Górniczej został Mojżesz Aron Lewi, który pełnił swe obowiązki ponad 20 lat.

Początki dąbrowskiej synagogi

Nim Żydzi dąbrowscy wybudowali synagogę, gromadzili się w prywatnych domach modlitwy, tzw. sztiblech, które istniały również po zbudowaniu synagogi jako samodzielnego budynku. Pod koniec XIX w. działały cztery prywatne domy modlitwy w koloniach Huta Bankowa i Reden, w Starej Dąbrowie, a także na Ksawerze, obecnej dzielnicy Będzina. W 1917 r. funkcjonowało już 14 domów spotkań dla zwolenników chasydyzmu.

Budowę głównej dąbrowskiej synagogi rozpoczęto w 1912 r., a zakończono w 1916 r., kiedy ludność żydowska stanowiła około 15 proc. ogółu mieszkańców osady. Grunt pod budowę bóżnicy u zbiegu ulic Miejskiej (późniejsza Chopina) oraz Ullmana (Okrzei) przekazał Berek Fuks. Fundatorami synagogi byli również: Alter Futерko, Mordka Lejb Miodownik, Icek Majer Luksburg, Mojżesz Mittelman, Herszel Rajchman oraz Mordka Hilel Ferens. Budynek został ukończony dzięki Mosze Micenmacherowi, który podarował również swoje Tory. Nie

„Bądź śmiały jak lampart, lekki jak orzeł, rączy jak jeleni, potężny jak lew...”. Malowidła z dąbrowskiej synagogi, l. 1939-1945 / Archiwum Państwowe w Katowicach

wiemy dokładnie, jak wyglądało wnętrze dąbrowskiej bóżnicy, ale o dekoracjach malarskich mogą świadczyć zdjęcia malowideł, które prawdopodobnie wykonali Niemcy w okresie II wojny światowej. Pokazują one typowe motywy dekoracyjne dla tych budowli, jak przedstawienia zwierząt (tu: lamparta, orła, jelenia, lwa i byka) oraz widoki Jerozolimy, którym towarzyszą religijne cytaty.

Holocaust. Synagoga w dzielnicy żydowskiej

Armia niemiecka wkroczyła do miasta 4 września 1939 r. Niemcy podpalili synagogę, częściowo ją niszcząc. W okresie późniejszym zamieniono ją na magazyn, w którym gromadzono radia i inne przedmioty zarekwirowane wysiedlonym mieszkańcom. Okupacyjne władze niemieckie włączyły Dąbrowę w skład prowincji górnośląskiej, a w mieście powołał dąbrowski Judenrat. Synagoga znalazła się w obrębie

tworzonej od listopada 1940 r. dzielnicy żydowskiej (Judenviertel). Ludność żydowską usuniętą z centrum miasta (3 Maja, Sobieskiego) przeniesiono do kwartału obejmującego tereny ulic: Chopina, Miejską, Polną, część Łukasińskiego i część Okrzei. Do getta prowadziło pięć bram, których pilnowała policja. 18 maja 1942 r. sprowadzono do Dąbrowy Górniczej Żydów z Zabkowic (około 340 osób). Zamknięto ich w synagodze i przetrzymywano tam przez kilka dni. W tym samym czasie przybyli także Żydzi ze Strzemieszyc. Od marca do końca czerwca 1943 r. Niemcy systematycznie przynosili dąbrowskich Żydów

do gett na Środuli i Kamionce. Na początku sierpnia 1943 r., kiedy getta te zostały zlikwidowane, wywieziono do KL Auschwitz większość z 5,5 tys. Żydów dąbrowskich i 2 tys. strzemieszycy. Z Zagłady ocalało jedynie około 200 dąbrowskich Żydów.

Po drugiej wojnie światowej

Zniszczony i opuszczony budynek po synagodze chciała przejąć gmina protestancka, prowadząc pertraktacje z gminą żydowską w celu utworzenia tam zboru Kościoła Chrystusowego. Spo-

łeczność żydowska nie wyraziła jednak zgody. W późniejszym okresie, w latach 70. XX wieku, lokalne władze zezwoliły na przebudowanie gmachu na warsztat samochodowy (punkt diagnostyki i naprawy aut). Wcześniej obiekt był zagospodarowany przez „przemysł terenowy”, między innymi funkcjonowała tam wytwórnia win. Według jednego z zapisów, który pozostał w archiwum dawnego dąbrowskiego muzeum (Historii Ruchu Robotniczego im. Gen. A. Zawadzkiego), synagoga miała zostać wyburzona 6 października 1981 roku.

Synagoga w Dąbrowie Górniczej została wzniesiona przy dzisiejszej ulicy F. Chopina 32. Kilkanaście lat temu w ramach projektu Fundacji Brama Cukermana miejsce to oznaczono tabliczką „Opowieści Nieobecnych”. Obecnie kończy się w zagospodarowanie i rewitalizacji w rejonie Zespołu Szkół Sportowych prowadzone przez miasto, które postanowiło również, by w pobliżu miejsca nieistniejącej dąbrowskiej bóżnicy postawić polsko-angielską tablicę edukacyjną. Wcześniej podobna tablica upamiętniła żydowski cmentarz przy ulicy Ludowej.

Akcja Lato

Wakacje jak dawniej w Miejskiej Bibliotece Publicznej

Wakacje to czas, kiedy można oderwać się od szkolnych zajęć czy codziennych obowiązków. To też moment, żeby choć na chwilę porzucić współczesne nawyki i zrobić coś, co było popularne przed laty, ale przeszło już do historii. Odkurzaniem tej nie tak odległej historii zajmowano się tego lata w Miejskiej Bibliotece Publicznej. Wszystko za sprawą akcji „Kiedyś to było...”.

Jak co roku, latem dąbrowska księżnica oferuje czytelnikom specjalne, tematyczne zajęcia. Tym razem przyświecało im hasło „Kiedyś to było...”.

– Sama nazwa już wiele wyjaśnia, bo chodziło nam o to, żeby symbolicznie cofnąć się w czasie i spędzać wakacje w taki sposób, jak robili to nasi rodzice czy dziadkowie. Dlatego właśnie nie zabrakło różnorodnych zajęć na dworze czy tradycyjnych gier i zabaw, bez smartfonów i komputerów – mówi Marta Wiśnicka, kierownik Działu Promocji Miejskiej Biblioteki Publicznej w Dąbrowie Górniczej.

Z bezpłatnej wakacyjnej oferty można było korzystać w Bibliotece Głównej i w jej filiach. Czekwały tam m.in. zajęcia literackie, edukacyjne i plastyczne, gry w karty, planszówki, kapsle, klasy, krzyżówki czy quizy.

Podróże bez elektroniki

Kiedyś dalsze podróże czy przemierzanie się po miastach odbywało się bez technologicznego wsparcia, czyli GPS i GoogleMaps. Do znalezienia właściwej drogi do celu służyły papierowe mapy, atlasy i przewodniki. I właśnie podczas zajęć w Filii nr 3 MBP dzieci mogły m.in. poznać sylwetki sławnych podróżników, a z planem w ręku rozejrzeć się po okolicy, porozmawiać o turystycznych atrakcjach miasta i narysować kredą na chodniku mapę Dąbrowy Górniczej z zaznaczeniem ciekawych lokalizacji.

Filia nr 3 dobrze sprawdziła się także jako miejsce do tańca, bo urządzono w niej dyskotekę w rytmach jak kiedyś. Muzyczne przeboje z dawnych lat

były słuchane z tradycyjnego nośnika, czyli płyty winylowej, odtwarzanej na gramofonie. Jak się okazało, mimo upływu czasu, skutecznie porwały do zabawy.

Z kolei w Filii nr 5 MBP można było spotkać filmowe i książkowe postacie, dobrze znane i miło wspomniane przez posiadaczy dłuższej metryki. Na wystawę maskotek i książek zawitali tam: Filemon, Krecik, Żwirek i Muchomorek, Koziołek Matołek, Pszczółka Maja i Gucio, Bolek i Lolek, Tytus Romek i A'tomek, Dzieci z Bullerbyn, Muminiki, Mała Mi, Ryjek, Migotka i Włóczykij.

W stronę tradycji

Dla najmłodszych czytelników zorganizowano także wycieczki do Żarek, gdzie dzieci zwiedzały interaktywną i multimedialną ekspozycję Muzeum Dawnych Rzemiosł w Starym Młynie. Złożyły też wizytę w gospodarstwie edukacyjnym Siodłata Gęś, w którym mogły poznać bliżej zwyczaje, nawyki i codzienne życie zamieszkujących je licznych zwierząt.

W ramach wakacyjnej akcji „Kiedyś to było...” przy budynku Biblioteki Głównej odbyły się także „Pikniki jak dawniej”, w czasie których miło spędzono czas przy ognisku. Wszystkie letnie wydarzenia zorganizowane przez księżnicę zostały finansowo wsparte środkami z Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej.

Przemysław Kędzior

Przegląd Dąbrowski

Papier ciągle wartościowy

Mija właśnie piętnaście lat odkąd wydawcą „Przeglądu Dąbrowskiego” jest Miejska Biblioteka Publiczna w Dąbrowie Górniczej. W dobie mediów elektronicznych, informacji czerpanej z mediów społecznościowych i rosnącej rzeszy użytkowników technologii e-papieru, tradycyjne wydanie „Przeglądu” niezmiennie pozostaje istotnym medium pozwalającym miejskim informacjom dotrzeć do mieszkańców Dąbrowy Górniczej.

„Przegląd Dąbrowski” został powołany do życia w 1998 roku jako bezpłatna gazeta lokalna. W pierwszej dekadzie wydawany był przez Urząd Miasta w Dąbrowie Górniczej.

Od maja 2009 roku wydawcą jest Miejska Biblioteka Publiczna w Dąbrowie Górniczej. Funkcję redaktora naczelnego pełni obecnie Piotr Purzyński. Na przestrzeni ostatnich 10 lat za treści publikowane na stronach gazety odpowiedzialni byli kolejno: Lucyna Stępniewska (2004), Andrzej Bęben (2005-2006), Anna Zubko (2007), Grzegorz Cius (2008-2019) oraz Michał Syska (2020-2022).

Miesięcznik ukazywał się opatrzone różnymi podtytułami. Początkowo jako „Przegląd Dąbrowski. Informator Urzędu Miejskiego”, następnie akcent przeniesiono na odbiorców,

nadając gazecie tytuł „Przegląd Dąbrowski. Miesięcznik mieszkańców miasta”. Obecnie wydawnictwo ukazuje się pod tytułem „Przegląd Dąbrowski. Magazyn mieszkańców miasta”. Zmiana ta odzwierciedla główną ideę stojącą za wydawnictwem i przyświecającą zespołowi redakcyjnemu.

Wgląd w życie miasta

Misją „Przeglądu” jest bowiem zacieśnianie więzi między mieszkańcami i miastem, umacnianie tkanki miejskiej przez przybliżanie mieszkańcom najnowszych wydarzeń, tych zrealizowanych i planowanych, w których dąbrowianie mają szansę wziąć udział. Dzięki temu czytelnikom nie umknie żadna interesująca inicjatywa kulturalna czy rozrywkowa. Możliwość zapoznania się z repertuarem

głównych instytucji kultury, relacje z uroczystościami odbywającymi się w mieście – „Przegląd Dąbrowski” pozwala być na bieżąco i korzystać z bogatej oferty miasta.

Pojawiające się na łamach „Przeglądu” rozmowy z intrygującymi dąbrowiankami i dąbrowianami są formą uhonorowania ich szczególnych dokonań, ale jednocześnie odkrywają przed szerszym gronem bliższych i dalszych sąsiadów perełki dąbrowskich talentów i biografii, które w innym przypadku niejednokrotnie pozostałyby niedocenione. Świadomość działań i dokonań osób żyjących blisko nas gruntuje wzajemny szacunek i poczucie wspólnoty, będąc jednocześnie znakomitą motywacją do działania i inspiracją nowych inicjatyw.

„Przegląd” przypomni o atrakcyjnych miejscach na mapie miasta, podsunie pomysł na weekendowy miejski wypad i pomoże zaplanować atrakcyjną formę spędzenia popołudnia. Czytając miesięcznik, zapoznamy się także z nowymi inwestycjami miasta, dowiemy się o nadchodzącej modernizacji parku, remoncie infrastruktury miejskiej, także rekreacyjnej, czy najnowszych

foto: Dariusz Nowak

inwestycjach związanych z komunikacją miejską. Czytelnicy magazynu będą również lepiej zorientowani w kwestiach dotyczących planów, strategii i sylwetek gospodarzy miasta.

Dąbrowa w zasięgu ręki

Nakład wydawanego od 26 lat „Przeglądu Dąbrowskiego” – początkowo liczący 22 tysiące – obecnie sięga 40 tysięcy egzemplarzy. Magazyn dociera zarówno do mieszkańców centrum, jak i odleglejszych dzielnic. Można go znaleźć w ważniejszych punktach miasta, m.in. w Urzędzie Miejskim, Pałacu Kultury Zagłębia, Muzeum Miejskim „Szytyraka”, w Akademii WSB, a także w Centrum Handlowym Pogoria czy w dąbrowskim szpitalu. „Przegląd” dostępny jest oczywiście również w budynku Biblioteki Głównej i w wybranych filiach bibliotecznych. Można go wygodnie przeglą-

dać w wydaniu elektronicznym pod adresem internetowym <https://www.dabrowa-gornicza.pl/przegladdabrowski/>, gdzie obok bieżącego znajdziemy numery archiwalne sięgające roku 2015. Jednak to wydanie papierowe decyduje o dostępności i tym samym znaczeniu magazynu, który dzięki tradycyjnej papierowej formie pozostaje niezmiennie w zasięgu wszystkich mieszkańców, niezależnie od barier, które w świecie cyfrowym odczuwać może część odbiorców. „Przegląd Dąbrowski” zapewnia namacalny kontakt z miastem, w czym od 15 lat swój udział, jako wydawca i jeden z punktów kolportażu, ma dąbrowska Miejska Biblioteka Publiczna, realizując tym samym swoją misję dostarczenia informacji, miejsca spotkań i budowania więzi mieszkańców.

Andrzej Wilanowski

OGŁOSZENIA DROBNE

- Kupię antyki i starocia z PRL-u. Szkło, porcelanę, dokumenty, obrazy, odznaki, zabawki, meble, żyrandole, zegary, płyty winylowe, radia, inne. 602 699 779

Przegląd Dąbrowski
MAGAZYN MIESZKAŃCÓW MIASTA

Wydawca: Miejska Biblioteka Publiczna
Adres Redakcji: 41-300 Dąbrowa Górnicza, ul. Kościuszki 25, pok. 29
tel./fax 32 639 03 34, www.biblioteka-dg.pl, przegladadabrowski@biblioteka-dg.pl

Redaguje zespół: Piotr Purzyński (redaktor naczelny), Michał Syska, Łukasz Kędzior (sekretarz redakcji), Dariusz Nowak (fotoedytor), Weronika Blecha, Lucyna Stępniewska, Przemysław Kędzior, Monika Bokri, Iga Długokęcka, Olaf Otwinowski, Aneta Błyszczek

Nakład: 40 000 egzemplarzy

DTP: Krzysztof Ewicz – COMSOFT Sp. z o.o.

Redakcja nie bierze odpowiedzialności za treść reklam i ogłoszeń. Redakcja zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów.

REKLAMA

**SKUP ZA GOTÓWKĘ MONET I BANKNOTÓW
BONY PEWEX, BALTONA, STARE OBLIGACJE**

PRL SKLEP NUMIZMATYCZNY II RP

DĄBROWA GÓRNICZA UL. WYBICKIEGO 4 (obok Poczty) 10.00-17.00

coins.com.pl tel. 032 701-42-50 tel. 515-456-623

SOK Z ŻUKA

Kultowy „Sok z żuka” powraca! Zapraszamy na maraton, jakiego nie było – 6 września o 18:00 – pierwsza i druga część „Beetlejuice”.

Pierwszy raz na kinowym ekranie wyświetlimy „Beetlejuice” (1988), którego nie było w polskich kinach

w regularnej dystrybucji oraz – w dniu premiery – drugą część, czyli „Beetlejuice, Beetlejuice” (2024). Na naszych widzów przed seansem będą czekać też inne atrakcje – okolicznościowy make-up, żukosoczka ramka do zdjęć, a w przerwie między filmami zapraszamy do pałacowej kawiarni.

2. szafa. DZIECIAKA

8.09.2024
g. 10:00-16:00

Pałac Kultury Zagłębia

SZAFING DZIECIĘCY
10:00-16:00 | HOLE (PARTER, I PIĘTRO)

KINO – filmy dla dzieci
10:00 | KINO KADR

WARSZTATY ARTYSTYCZNE
12:00-15:00
SALA AGORA

Kapuściana Załoga Kapitana Pieroga
program kabaretowy dla dzieci w wykonaniu Kabaretu D.N.O.
14:00 | SCENA SALI TEATRALNEJ

Warsztaty taneczne z Mateuszem Sobeco
zwycięzcą You Can Dance i Cultural Bajzel
11:00-16:00 | SALA KONFERENCYJNA

32 733 88 00
 palac.art.pl

WIĘCEJ INFORMACJI

6.09-11.10	BĘDZIE szczypało drapało PIEKŁO WYSTAWA MACIEJA MACIEJEWSKIEGO GALERIA SZTUKI (POZIOM -1)
14.09-13.10	Preludium do sukcesu. Niezwykła młodość Michała Spisaka WYSTAWA HOL PARTER
6.09-18.00	BĘDZIE szczypało drapało PIEKŁO WERNISAŻ GALERIA SZTUKI (POZIOM -1)
8.09-10:00-16:00	Szafa dzieciaka WYMIANA DZIECIĘCYCH RZECZY I ATRAKCJE DLA DZIECI
8.09-14:00	Kapuściana Załoga Kapitana Pieroga WIDOWISKO DLA DZIECI S. TEATRALNA
14.09-17:00	Szaleństwa młodości KONCERT SCENA S. TEATRALNEJ
20.09-18:00	Usta milczą, dusza śpiewa KONCERT S. TEATRALNA
25.09-18:00	Koncert na młodość, chór i orkiestrę KONCERT S. TEATRALNA
29.09-18:00	Izdeb KONCERT PIWNICA
1.10-17:00	Potańcówka dla seniora IMPREZA TANECZNA DOM KULTURY ZĄBKOWICE
4.10-19:00	Jeszcze w zielone gramy KONCERT S. TEATRALNA
6.10-10:30	Pan Antenka i srebrny kubraczek SPEKTAKL DLA DZIECI DOM KULTURY ZĄBKOWICE
6.10-18:00	Wokół konkursu im. M. Spisaka KONCERT SCENA S. TEATRALNEJ
10.10-18:00	Koncert finałowy KONCERT S. TEATRALNA
13.10-10:00	Alicja Janosz Dzieciom KONCERT DLA DZIECI SCENA/ANEC
17.10-18:00	Skrzypce solo. Nie tylko Ave Maria KONCERT S. KAMERALNA
18.10-19:00	Piotr Schmidt: Komeda Unknown KONCERT SCENA/ANEC
20.10-11:00	Muzyka-Wyobraźnia-Ciemność FINAŁ PRZEGLĄDU WOKALNEGO PIWNICA TEATRALNA

KinoKADR

30-31.08-2-4.09	Hrabia Monte Christo	18:00
31.08-1.09	W głowie się nie mieści 2	11:00
	Był sobie kot	14:00
6.09	Beetlejuice (1988)	18:00
	Beetlejuice, Beetlejuice (2024)	18:00
PREMIEROWY MARATON		
8-11.09	Beetlejuice, Beetlejuice	18:00
8.09	W głowie się nie mieści 2	10:00
12.09	Konopielka	17:30
KRÓTKA HISTORIA POLSKIEGO KINA		
13.09-16-17.09	Beetlejuice, Beetlejuice	17:00
	Bulion i inne namiętności	19:00
26.09	Picasso. Buntownik w Paryżu	18:00
W RAMACH CYKLU RETRANSMISJE		